

Božić u Bibliji

**Svetopisamski pogled
na Kristov dolazak**

Božić i biblijska prapovijest

- **πρωτοευαγγέλιον** *protoeuangelion* u 3,15:
- Njezin ***potomak*** pobjednik nad zmijom (15)
 - “Bog mi dade drugoga ***potomka***” (Post 4,25)
 - Žena u porođaju (Otk 12,2)
 - Od žene bi rođen (Gal 4,4)
- **ברית** *b^erît* u Post 9,8-17 7x
- **קום** (*qûm* 6,18 → 9,9.11.17)
- Bog ***ustanovljuje Savez***
- svako ***tijelo*** **בשר** (*bāśār* 15-17)

Ponizni, utjelovljeni – Sin

- ירד *jarad* “Spustio sam se da ih izbavim” (Izl 3,8)
 - יהוה se spustio u oblaku i *stao* (Izl 34,5)
 - Samuel: došao i *stao* (1 Sam 3,10)
- Sin Svevišnjega (Lk 1,32),
Sin Božji (35; usp. 3,38)
 - עליון *‘el-jôn* – ὑψιστος [hypsistos]
(Post 14,18 – Lk 1,32.35)
 - Kralj – koliko dugo u Lk 1,33?
- kralj *uvijeke* ← usp. 2 Sam 7,13s
 - “prijestolje zauvijek” (13)
 - “ja ću mu biti otac” (14)

Emanuel

- “Rodit će” (Iz 7,14=Mt 1,23) – “rodit ćeš” (Lk 1,31), “rodit će” (Mt 1,21)
- עִמָּנוּ אֵל *‘immánu ’el* Ἐμμανουήλ (Iz 7,14; Mt 1,23)
- = “S nama Bog” doživljaj zajednice za:
 - “S tobom sam” npr. Izak (Post 26,3); Jakov (Post 28,15; 31,3); Mojsije (Izl 3,12)
 - Mt 1,23 primjenjuje i tumači (usp. 28,20)
- “Ja sam s vama!” (Mt 28,20)
- Izrael s Aramom ⇔ Jeruzalem (Iz 7,1)
- Asirski kralj (7,17.20)
 - Protiv njih (Damask, Samarija 8,4)

Božja inicijativa

- Bog i kralj u **Iz 7,11s**:
 - Ponuda znaka (אֹת *'ot* usp. Izl 7,3)
 - Ahaz odbija (v12)
- **Prorok najavljuje (Iz 7,13s)**:
- **Znak Domu Davidovu: *dijete* (v14)**
 - pred velesilama (v18): Egipat, Ašur
- “ja i moja djeca
- ***znakovi* i čudesa” (8,18)**
 - Šear Jašub – Ostatak će se vratiti (7,11)
 - Novorođeni (8,3): brz grabež, hitar plijen

Žena koja čeka dijete

- Djevica (s članom:
העלמה ha'almâ Iz 7,14)
 - Rebeka (Post 24,43)
 - Mojsijeva sestra (Izl 2,8)
- Betlehem Efrata (Mih 5,1)
- Vlada Izraela koji je od vječnosti (1)
 - Dok ne rodi ona koja ima roditi (2)

Čudesno dijete

- Dok je Emanuel dijete (Iz 7,16)?
- zemlja opustošena
 - Moć asirskoga kralja u 7,17b; 8,7s:
- Kao raspad kraljevstva (7,17)
- Kao potop (8,7s)
 - poruka *Emanuelu* (8,8)?
 - Ašur i nad njegovom zemljom

Primjena proroštva

- *narodi* (Iz 8,9) kuju naum, savjetuju se (10 יַעַץ *ja'aš* / עוּץ *'ûš*) – zašto neće uspjeti?
- jer je *s nama Bog* (**10**)!
 - אֱלֹהֵי צְבָאוֹת = *'El* (10) (š^eba'ô^t – vojske 13)
- Dijete nam je rođeno (Iz 9,5)
 - Kakvo dijete u **9,5**?
- Savjetnik = koji kuje naum (יַעַץ *ja'aš* ⇔ 8,10)
- Dijete/sin – אֱלֹהֵי *'El* Bog

Betlehemska štalica

- “prvi popis” za Kvirinija (Lk 2,2)
- Vol poznaje svog vlasnika, a magarac jasle gospodareve Izrael mene ne poznaje (Iz 1,3)
- ἄγγελος [*angelos*] Lk 1,26; Mt 1,20 – glasnik
 - Govori ljudima: “Marijo”, “Josip *ben* David”
 - Prepoznaje ljudski osjećaj:
- “Ne boj se” (Lk 1,30; Mt 1,20)
 - anđeli u Lk 2,13?
- Vojska

Velika radost

- **Velika radost za sav narod (Lk 2,10)**
 - ⇔ velik strah (2,9)
- **Salomon pomazan za kralja (1 Kr 1,40; 1 Ljet 29,22)**
- **Ezekijina Pasha uz obnovljeni hram (2 Ljet 30,21.26)**
- **Blagdan sjenica nakon čitanja Zakona (Neh 8,17)**
- **Posveta obnovljenih zidina (Neh 12,43)**
- **Učenici kod Uzašašaća (Lk 24,52)**

Ime

- Objava pastirima u Lk 2,11
- σωτήρ – Spasitelj
- χριστός – Pomazanik
- κύριος – Gospodin
- יהושע – ישוע (Lk 1,31; Mt 1,21)
- *j^ehōšúa* (Jš 1,1), *ješúa* (Ezr 3,2)
= יהוה spašava → Ἰησοῦς (LXX)
 - “Dat ćeš mu ime” (Lk 1,31; Mt 1,21)
- Spasitelj Božjeg naroda u Mt 1,21 – *od čega?*
- *Od njihovih* grijeha
- Bog nosi krivnju, prijestup grijeh (Izl 34,7)

